
NATTVAKAN

Medlemsskrift för HFK

HFK

ÅRG.9

NR 1

1995

HUDIKSVALLSREGIONENS FÅGELKLUBB

Nattvakan

utges av Hudiksvallsregionens fågelklubb (HFK). Tidningen utkommer med två nummer årligen och erhålles av samtliga medlemmar i HFK. Årsavgiften för medlemsskap är för närvarande 40 kronor och insättes på pg 88 94 30 - 5.

Hudiksvallsregionens fågelklubb

är lokalklubb till Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF). Medlemskap i HFK är dock oberoende av medlemskap i GLOF. HFK:s verksamhetsområde utgörs av Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.

Lokalklubben har till syfte att samla och stimulera intresset för fågelfaunan och skyddet av fågelmiljön i Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner. Dessutom skall föreningen verka för att sprida kunskap i fågelfrågor genom kursverksamhet och exkursioner. Föreningen skall vara ett forum där medlemmarna inspirerar och informerar varandra. En viktig uppgift för föreningen är att vara drivande i vissa frågor med anknytning till fågelskydd.

Styrelse

Ordförande

Mats Axbrink
Blockvägen 34B
824 34 HUDIKSVALL
Tel: 0650/963 87

Vice ordförande

Ove Nygren
Bringstavägen 16
820 75 HARMÅNGER
Tel: 0652/300 22

Sekreterare

Sven Carlberg
Mikjenäset
820 65 FORSA
Tel: 0650/260 49

Kassör

Lars-Göran Lindström
Slättvägen 13
824 40 HUDIKSVALL
Tel: 0650/141 21

Övrig ledamot

Bo Fagerström
Hedsta 2074
820 65 FORSA
Tel: 0650/232 36

Suppleant

Lars Norman
Kyrkvägen 18
820 77 GNARP
Tel: 0652/205 86

Suppleant

Björn Sellin
Varvsgatan 3A
824 32 HUDIKSVALL
Tel: 0650/999 06

Redaktör

Magnus Johansson
Sofiedalsvägen 13
824 34 HUDIKSVALL
Tel: 0650/101 24

Innehåll 1/95

Styrelsens sida 3

Mats Axbrink

Förväxlingsarter
hornuggla-jorduggla 4

Bo Fagerström

Vårfågelbarometern 7

Magnus Johansson

Bengt Sättlin

Tranans år 11

Lars Göran Lindström

Ringmärknings-
verksamheten 1994 16

Mats Axbrink

Kenneth Karelus

Örngott 21

Tommy Lantz

Program 26

vår, sommar och höst

Framsida: Trana

Foto: Bo Silwer

Styrelsens sida

Mats Axbrink

VARJE FÖRENING har självklart något syfte och mål som man vill nå. I fågelklubben anges klubbens syften på motstående sida. Hur har vi då lyckats med dessa mål?

Fler medlemmar och ökad kännedom

Trots att klubben, olikt andra föreningar, inte driver någon kampanj för att värva nya medlemmar så har vi stadigt lyckats höja medlemsantalet. Vid årsskiftet hade vi faktiskt hela 124 medlemmar och det känns tryggt att veta att Ni har ett genuint intresse för fåglar då jag tror att få har blivit "påtvungade" ett medlemsskap. Detta skapar också en god grund för framtiden.

Samtidigt som antalet medlemmar ökar så skaffar vi oss alltmer kunskap om våra fåglar. Visst har kunskap om enskilda arter funnits länge i vår region men nu har vi en mycket bredare kunskap och i fler fågelskådares huvuden. Tro dock inte att vi vet allt, massor av intressanta och stimulerande kunskaper står fortfarande att finna.

Nattvakan och exkursioner

Informationen till Er sker oftast genom Nattvakan. Jag hoppas och tror att Ni som medlem är nöjd med tidningen. I alla fall försöker Magnus och Lars Göran, tidigare

Björn, att göra det bästa för att få fram intressanta artiklar och en attraktiv layout. Andra vägar att nå ut är genom exkursioner, träffar och studiecirklar. Tyvärr har vi märkt ett sviktande intresse för dessa arrangemang. Om Du inte själv kan komma så glöm inte att påminna din kompis. Det skulle vara roligt om åtminstone fem personer dök upp varje gång. Studiecirklar har vi inte haft på några år. Problemet här är ledare. Kan Du tänka dig att ställa upp som ledare så hör av dig till styrelsen, du behöver inte vara "expert".

Framtiden

Trots de många positiva trenderna inom klubben så finns nog ett och annat att förbättra. Exempelvis det ovanstående om studiecirkelverksamhet. Men också att sprida ut verksamheten till hela regionen, även Dellenbyggsden och Nordanstig.

Vid dagen för denna tidnings pressläggning har vi just nåtts av det sorgliga beskedet att vår redaktör Magnus Johansson gått bort efter en tids sjukdom. En obeskrivligt stor förlust för oss alla och för klubben.

förväxlingsarter

hornuggla-jorduggla

Bo Fagerström

Efter ett uppehåll på några nummer fortsätter Nattvakan sin serie om förväxlingsarter.

hORN- ELLER JORDUGGLA, kan det vara något problem att skilja dessa arter åt?

Så länge fågeln sitter still är det ganska lätt att se skillnaden på de två Asio ugglorna. Hornugglan är som en uv i miniatyr med tydliga örontofsar och orange ögonfärg (iris). Jordugglan har små, nästan osynliga, örontofsar och gul irisfärg. En flygande horn/jorduggla kan emellertid vålla huvudbry även bland erfarna skådare, särskilt om observationsbetingelserna inte är de bästa (skymningsljus, regn etc). Förhoppningsvis kan följande observationstips vara till hjälp i sådana situationer.

Vingundersidorna

Den bästa artskiljande karaktären, på avstånd, är vingspetsen. Båda arterna har ljusa vingundersidor med en mörk fläck vid ena knogen. Hos jordugglan är spetsarna på vingpennornas undersidor distinkt svartbruna och kontrasterar tydligt mot den i övrigt ljusa vingundersidan. Hornugglan, däremot, har yttre halvan av

handpennorna ljusgrå med diffust avsatta mörka tvärband vilket medför att kontrasten mot resten av vingundersidan blir mindre tydlig än hos jordugglan.

Vingovansidorna

På vingarnas ovansidor gäller likartade, men något mindre tydliga, förhållanden. Hos jordugglan medför detta att en tydlig ljus fläck framträder vid handpennornas bas, kontrasterande mot de i övrigt ganska jämnt mörka vingovansidorna. Hos hornugglan är denna fläck mörkare och mer brunorange vilket medför mindre tydlig kontrast mot resten av vingovansidan. Dessutom har jordugglan en tydlig vit vingbakkant på vingovansidan, vilket saknas hos hornugglan.

Kroppundersidan.

Jordugglan har endast halsen och bröstet kraftigt längsstreckat, kontrasterande mot en allmänt ljus buk. Hos hornugglan är hela kroppundersidan kraftigt längsstreckad vilket gör att någon kontrast inte uppstår mellan bröst och buk.

Stjärten

Stjärtovansidan är hos hornugglan relativt mörk och enhetligt tecknad, medan den hos jordugglan har fyra eller fem framträdande mörka band kontrasterande mot en ljus bakgrund.

Ansiktet

Ser man en flygande fågel rakt framifrån kan ansiktsteckningen vara till hjälp. Jord-

ugglan har mörka fläckar utanför de svavelgula ögonen. Hos hornugglan sitter de mörka fläckarna innanför de orangefärgade ögonen.

Sammanfattningsvis är jordugglan mer kontrastrikt tecknad, med mörka och ljusa inslag i fjäderdräkten, än hornugglan.

Ut och kolla själva! Horn- och jordugglorna, som är våra enda flyttfåglar bland ugglorna, är här när som helst nu!

Hornuggla: Som en uv i miniatyr. Tydliga örontofsar och orange ögonfärg. Mörka fläckar innanför ögonen.

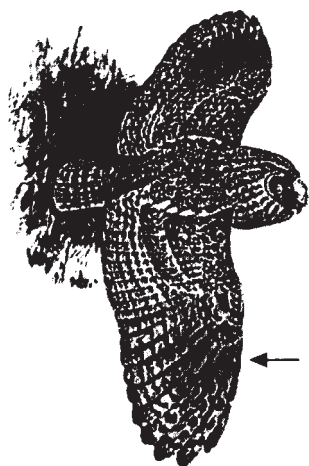
Jorduggla: Små, nästan osynliga, örontofsar. Mörka fläckar utanför de svavelgula ögonen.

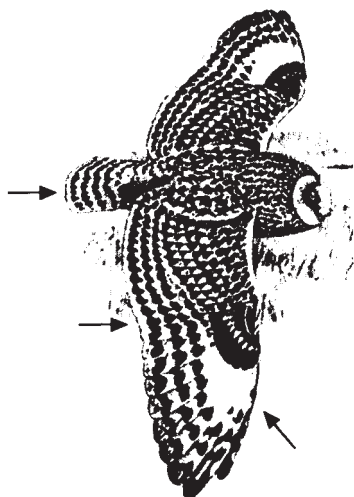
Hornuggla: Yttre halvan av handpennorna ljusgrå med diffust avsatta tvärband. Mindre tydlig kontrast än hos jordugglan. Hela kroppundersidan kraftigt längsstreckad. Ingen kontrast mellan bröst och buk.

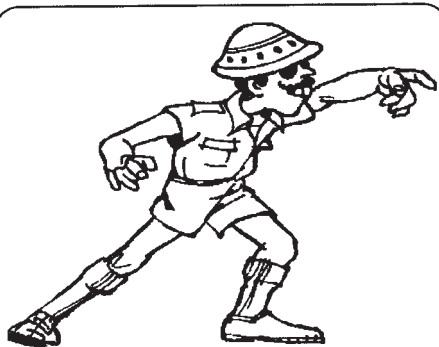
Jordugglan har spetsarna på vingpennornas undersidor distinkt svarta. Stor kontrast mot den i övrigt ljusa vingundersidan. Endast halssén och bröstet kraftigt längsstreckat. Kontrasterar mot allmänt ljus buk.

Hos hornugglan är fläcken mörkare vilket ger mindre kontrast mot resten av vingovansidan. Stjärtoavansidan relativt mörk och enhetligt tecknad.

Hos jordugglan framträder en tydligt ljus fläck vid handpennornas bas. Tydligt vit vingbak-kant på vingovansidan. Stjärten har fyra till fem mörka band i kontrast mot en ljus bakgrund.

**FÖLJ MED
HFK PÅ
UTFLYKT**

Vårfågelbarometern

1988-1994

Magnus Johansson, Bengt Sättlin

UNDER SJU ÅR HAR FÅGELKLUBBEN tillsammans med Hudiksvalls Tidning och dess läsare samlat ihop en mängd data om vårfåglarnas ankomst. Sju år där vintrarna i huvudsak har varit milda och snöfattiga, vilket har medfört "tidiga" vårar. Få vintrar har Bottnhavet varit isbelagt. Faktorer som alla påverkar arternas ankomst. Vissa år har till och med arter som bofink och koltrast övervintrat. (I skrivandets stund har jag en bofink utanför mitt fönster trots februari med minus 15 grader i natt).

I nedanstående tabell har jag markerat tidigaste och senaste första fynd av respektive art med fet stil. Dessa ytterligheter faller bort vid uträkningen av mediandatum. Just mediandatumet är kanske det mest intressanta med vårfågelbarometern, ett datum som ger ett tämligen sant värde om när fåglarna egentligen kommer. Men mycket annat intressant finns att utläsa av de 65 arter som är behandlade. Observationerna är i första hand från Hudiksvalls- och Nordanstigs kommuner.

Art	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	Median
Koltrast	5/4	10/3	14/3	17/3	ÖV	27/2	9/3	10/3
Tofsvipa	29/3	7/3	15/3	9/3	8/3	17/3	7/3	11/3
Stare	20/3	4/3	15/3	16/3	6/3	12/3	9/3	12/3
Sånglärka	2/4	3/3	9/3	23/3	7/3	9/3	13/3	12/3
Ringduva	3/4	12/3	5/3	16/3	4/3	12/3	12/3	14/3
Bofink	31/3	10/3	16/3	20/3	6/3	17/3	10/3	15/3
Ormvråk	5/4	17/3	17/3	20/3	7/3	9/3	19/3	16/3
Trana	8/4	13/3	17/3	25/3	26/3	17/3	28/3	23/3
Skrattmåås	4/4	23/3	16/3	27/3	20/3	21/3	29/3	24/3
Sävspurv	5/4	27/3	22/3	27/3	ÖV	20/3	1/4	26/3
Morkulla	17/4	19/3	20/3	28/3	10/3	3/4	7/4	28/3
Bergfink	5/4	20/3	2/4	27/3	23/3	24/3	1/4	28/3
Rödhake	6/4	2/4	27/3	1/4	26/3	24/3	10/3	28/3

Art	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	Median
Järnsparv	5/4	2/4	27/3	22/3	3/4	12/4	28/3	1/4
Storspov	1/4	26/3	10/4	25/3	10/4	4/4	30/3	2/4
Tornfalk	-----	29/3	8/4	7/4	7/3	16/4	31/3	3/4
Kricka	-----	29/3	19/3	7/4	9/4	3/4	10/4	4/4
Sothöna	7/4	2/4	1/4	6/4	12/4	21/3	6/4	4/4
Rödvingetrast	17/4	10/4	28/3	30/3	4/4	3/4	2/4	4/4
Fjällvråk	-----	10/4	26/3	30/3	11/4	11/4	1/4	5/4
Sädesärla	6/4	6/4	9/4	21/3	6/4	10/4	29/3	5/4
Bläsand	-----	10/3	21/3	12/4	12/4	11/4	16/4	6/4
Silltrut	-----	12/3	6/4	-----	4/4	10/4	9/4	6/4
Blå kärrhök	-----	2/4	17/4	7/4	10/4	11/4	2/4	8/4
Stenfalk	9/4	10/4	17/4	6/4	28/3	17/4	4/4	9/4
Enkelbeckasin	4/5	2/4	13/4	9/4	12/4	12/4	1/4	10/4
Skogssnäppa	-----	10/4	15/4	7/4	10/4	12/4	31/3	10/4
Skäggdopping	10/4	13/4	14/4	12/4	21/4	3/4	4/4	11/4
Storlom	3/5	12/4	14/4	13/4	11/4	4/4	10/4	12/4
Fiskgjuse	21/4	15/4	7/4	9/4	11/4	11/4	13/4	12/4
Taltrast	30/4	12/4	11/4	8/4	12/4	17/4	31/3	12/4
Strandskata	-----	8/4	15/4	12/4	12/4	11/4	11/4	12/4
Svarthaked.	-----	16/4	13/4	13/4	20/4	12/4	10/4	14/4
Gransångare	-----	15/4	14/4	14/4	29/4	25/4	31/3	17/4
Stenskvätta	2/5	14/4	1/5	9/4	20/4	16/4	11/4	18/4
Brun kärrhök	-----	26/4	15/4	27/4	19/4	-----	29/4	24/4
Gluttsnäppa	-----	25/4	29/4	2/5	28/4	25/4	27/4	27/4
Grönbenä	-----	26/4	-----	1/5	1/5	25/4	27/4	28/4
Tärna	8/5	1/5	4/5	22/4	8/4	24/4	29/4	28/4
Ladusvala	5/5	1/5	3/5	15/4	28/4	25/4	25/4	28/4
Hussvala	5/5	3/5	17/4	8/5	30/4	26/4	23/4	29/4
Drillsnäppa	-----	1/5	5/5	7/5	28/4	17/4	26/4	30/4
Rödbena	-----	13/5	-----	4/5	30/4	24/4	27/4	30/4
Trädpiplärka	-----	1/5	3/5	5/5	1/5	24/4	24/4	30/4
Lövsångare	6/5	15/4	4/5	6/5	28/4	23/4	28/4	30/4
Sv. flugsnapp.	3/5	30/4	4/5	8/5	1/5	25/4	22/4	1/5
Brushane	-----	28/4	4/5	6/5	5/5	27/4	26/4	1/5
Rödstjärt	3/5	5/5	1/5	12/5	26/4	24/4	28/4	1/5
Göktyta	8/5	28/4	30/4	12/5	-----	26/4	1/5	2/5
Svarthätta	-----	8/5	-----	22/5	1/5	30/4	5/5	5/5
Grönsångare	-----	7/5	-----	11/5	2/5	29/4	7/5	5/5
Gulärta	8/5	8/5	28/4	11/5	10/5	2/5	4/5	6/5
Buskskvätta	6/5	13/5	6/5	14/5	9/5	27/4	4/5	8/5
Ärtsångare	12/5	7/5	10/5	13/5	16/5	15/5	4/5	11/5

Art	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	Median
Gök	-----	12/5	13/5	12/5	4/5	11/5	8/5	11/5
Sävsångare	-----	13/5	10/5	28/5	17/5	1/5	8/5	12/5
Grå flugsnapp.	-----	20/5	10/5	17/5	17/5	14/5	17/5	16/5
Trädgårdssång.	-----	20/5	20/5	29/5	15/5	10/5	11/5	16/5
Rörsångare	-----	19/5	24/5	24/5	10/5	15/5	12/5	16/5
Bivrák	-----	20/5	20/5	22/5	10/5	16/5	7/5	16/5
Törnskata	-----	14/5	21/5	15/5	16/5	15/5	19/5	16/5
Tornseglare	-----	13/5	17/5	18/5	15/5	14/5	16/5	16/5
Näktergal	16/5	13/5	25/5	22/5	21/5	13/5	20/5	18/5
Härmsångare	-----	18/5	22/5	25/5	13/5	15/5	24/5	20/5
Rosenfink	-----	21/5	20/5	19/5	23/5	4/5	22/5	20/5

Punktliga fåglar

Vissa arter sägs komma, år från år, exakt på datumet. Sädesärlan är ett sånt exempel, men enligt vårfågelbarometern skiljer det hela 20 dagar mellan tidigaste respektive senaste första fynd. Tidigast 21/3 och senast 10/4. Däremot är det troligt att när huvudstyrkan anländer så är de mer punktliga än de första pionjärerna. Pionjärerna är naturligtvis väderkänsliga vilket borde påverka deras ankomst. Mediandatumet för sädesärlan är 5/4.

En tendens finns att ju senare respektive art anländer, desto kortare tid är det mellan det tidigaste respektive det senaste första fyndet. Naturligtvis är det en mindre påverkan från vädret ju närmare sommaren vi kommer.

Punktligast är tornseglaren som kommer med bara fem dagars marginal. Mediandatum 16/5. Ladusvala och hussvala däremot har 20 respektive 21 dagars mellanrum. Mediandatum 28/4 och 29/4.

Andra punktliga arter är grönenan med sex dagars mellanrum. Inom sju dagar anländer strandskata, svarthakedopping, glutt-snäppa och törnskata.

Tornfalken verkar emellertid ta flytten

med ro. Hela 40 dagar skiljer mellan tidigaste och senaste vårfynd.

Silver/fisktärnan kommer med en spridning på 30 dagar, då ska vi ha i åtanke att på deras väg från Sydafrika kan mycket påverka och försena deras mastodontflyttning.

Hur pålitlig är vårfågelbarometern

Direkta felobservationer är nog sällsynta. Däremot är vissa arter lättare att identifiera än andra varför "svårare" arter ibland missas av en vanlig skådare. Är så fallet så borde dessa arter kunna komma något tidigare än vad som är rapporterat i barometern.

En vacker vårhelg kryllar det av fågelintresserade i markerna, däremot en småjåklig onsdag med regn och dimma är det få som ids gå ut. Även detta påverkar barometern. Glädjande är att vi under tisdagsexkursionerna gör många vårfågel fynd.

Vissa arter kräver en viss biotop, som inte alla har runt husknuten, utan kanske måste åka några mil för att få uppleva. Alltså en fin vårhelg.

Det finns säkert mycket annat som

också påverkar vårfågelbarometern men efter dessa sju år så minskar felmarginalen om man ser till mediandatumet. Ett datum som borde ligga mycket nära verkligheten.

Jämför vårens fågelobsar med ovanstående tabell. Det är en underbar tid som står för dörren, passa på att gå ut och ta

del av det sjudande livet.

Rapportera dina vårfåglar till

Bengt Sättlin

Trekanten 38

825 31 Iggesund

Eller till vårfågelbarometern/Hudiksvalls
Tidning.

Sånglärka, en av de tidigaste vårfåglarna. Första observationsdatum i vår trakt är redan den tredje mars. Mediandatum, 12/3. Vissa exemplar övervintrar i södra Sverige.

Tranans år

Lars Göran Lindström

EN DAG I BÖRJAN AV MAJ 1987 stod jag ute på tomten och försökte hjälpa våren på sin väg genom att kasta ut snö från snödrivorna, så att den skulle smälta fortare, när jag hörde rop ifrån skyn. Jag hämtade kikaren och kunde snart se en flock på ungefär 60 tranor som utnyttjade termikvindarna och skruvade sig högre och högre upp. Under ett par eftermiddagstimmar passerade ett tiotal flockar med sammanlagt 350 tranor precis ovanför huset på Håstaby. Alla använde samma taktik, utnyttjade uppåtvindarna till en höjd av cirka 600 m, bildade plogformation och flög norrut. Detta var första gången jag såg tranornas vårsträck och den bilden etsade sig fast i minnet.

Några år senare cyklade jag ut mot Ide-

nor en söndagseftermiddag i slutet av april. Morgonen hade varit mulen och kall men mitt på dagen slog vädret om och det klarade upp och blev varmare. Jag stannade hos en arbetskamrat och vi satt ute i det fina vädret och fikade. Vi hade inte hunnit dricka ur den första koppen kaffe förän den första flocken av tranor visade sig. Inom loppet av en och en halv timme hade vi sett strax under tusen tranor flyga mot norr. Det visade sig senare, efter kontakter med personal vid Hornborgarsjön, att väldigt många tranor hade sträckt norrut just den morgonen. De var en del av dessa vi hade sett i Idenor den eftermiddagen.

Efter dessa upplevelser har jag ofta, då dagarna börjar bli längre framåt februari, mars, gått och tänkt på tranorna och de-

ras flyttning mot norr. Jag läste i olika böcker och fick klart för mig att i början av mars så samlas tranorna i norra Tyskland, närmare bestämt vid Rügen, innan de fortsätter sin färd mot norr. Men jag ville veta mer och köpte en bok som heter "Tranan", utgiven av SOF (Sveriges Ornitologiska Förening). En del av den information som jag inhämtat där kanske även är av intresse för andra.

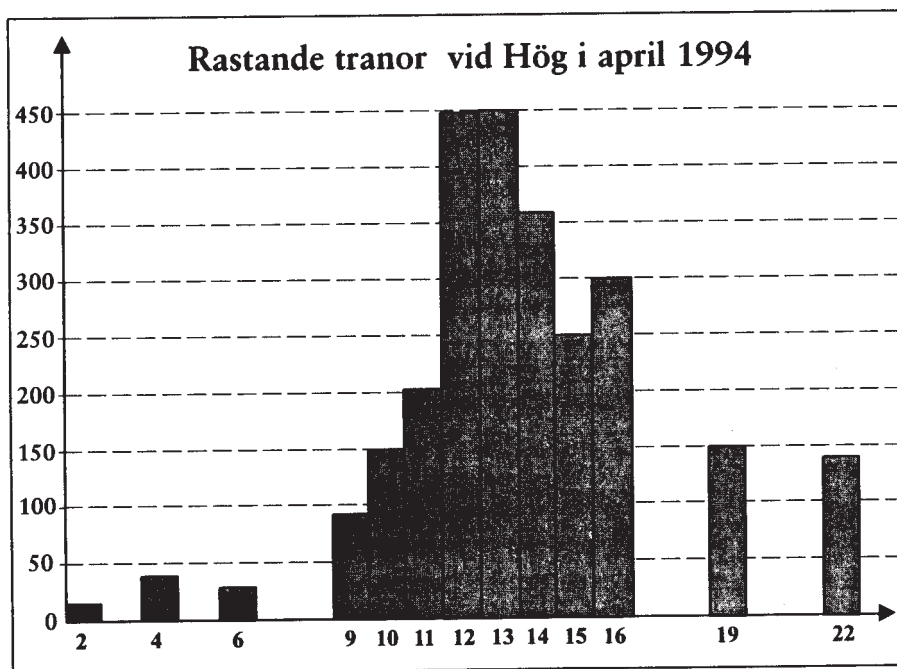
Flyttningen norrut

Redan under februari samlas stora mängder (upptill 60 000) tranor i norra Spanien. De kommer från övervintringsområden i sydvästra Spanien. Efter några veckor fortsätter flyttningen norrut över Frankrike mot nordtyska kusten som nås efter några dygn. Rügen är en mycket vik-

tig rastplats både vår och höst och där stannar tranorna några veckor.

När vädret är lämpligt fortsätter flytten över Östersjön till Sverige. Först anländer vuxna par, som sträcker direkt till sina häckningsplatser i södra och mellersta Sverige upptill södra Norrland. De tranor som häckar längre norrut kommer senare och rastar i stort antal vid Hornborgarsjön (under senare år ca 7 000). Ungarna som föddes i fjol är bara i undantagsfall med sina föräldrar. Det verkar som om föräldrarna under flytten norrut stöter bort sina fjolårsungar.

De fåglar som häckar i våra trakter kommer ganska obemärkt till sina häckplatser i slutet av mars, början av april beroende på hur långt våren har framskridit. Tranor som häckar längre norrut passerar oss i

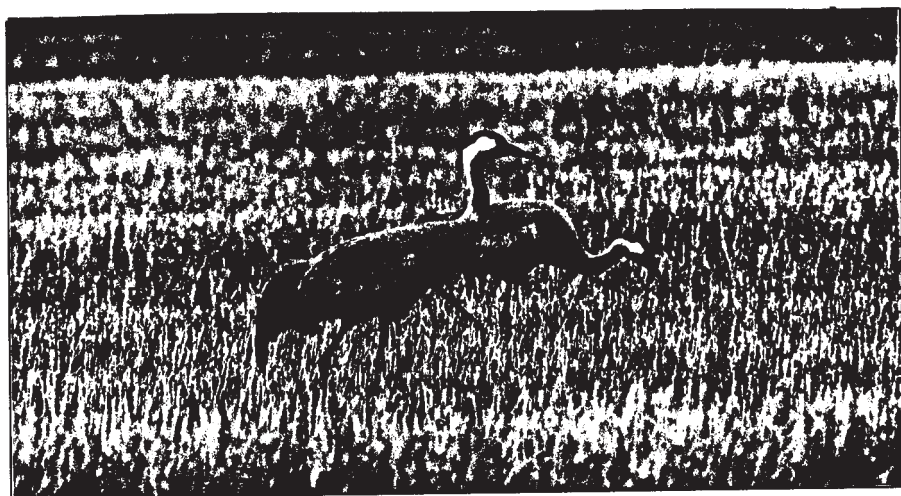

Foto: Bo Silver

mitten, slutet av april och rastar i ganska stor mängd vid Hög eller längre norrut som vid Gnarp. Det verkar som om etappen från Hornborgarsjön hit till oss är en ganska lagom dagssträcka. Dessutom finns det längre norrut inte lika bra rastplatser som här hos oss. Ifjol kunde vi räkna in dagssummor på 450 stycken i trakten kring Hög (se diagram föregående sida). Hos oss är tranan en vanlig rastfågel men så är det inte på andra håll i Norrland. Detta gör våra rastplatser väldigt viktiga och vi har ett stort ansvar att se till att dessa finns kvar.

Häckningen

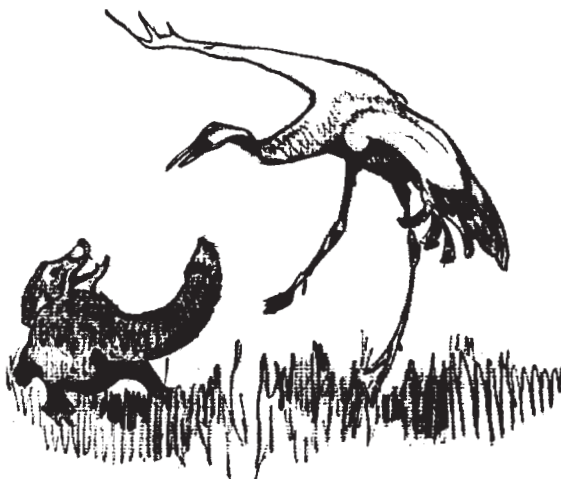
Tiden mellan ankomst och äggläggning under april utgörs av en enda lång spelperiod. Fortfarande är det vinter, snön ligger djup i skogerna. Dagarna går åt till parningsspel, parningar, revirmarkerande och revirförsvär. I slutet av april har vädret stabiliserat sig och dagarna blir längre. Det är nu när de tänkta boplatserna blir omflutna av vatten, som tranorna väljer

boplatsen och startar bobyggandet.

Efter några dygn är både bobyggandet och äggläggningen färdig. Ofta översvämmas bobalen och häckningen misslyckas. Efter någon vecka, i början av maj, ruvar även tranorna i norra delarna av Sverige, trots att det kan komma bakslag när det gäller vädret. Båda föräldrarna hjälps åt att ruva och mellan ruvningarna färgar de in sina ryggar med gyttja och jord för att göra det svårare för predatorer att upptäcka den ruvande fågeln. Oftast lägger tranan två ägg ibland ett och ytterst sällan tre. Efter ungefär 30 dagar kläcks ungarna. Om två ungar kläckts dör oftast den senaste kläckta ungen.

Sommaren

Ett par dagar efter kläckningen lämnar familjen sitt bo. De vandrar då omkring kilometervis i skogarna och födosöker. Efter ca 10 veckor är ungarna flygfärdiga. Då återvänder de oftare till sin boplatz för att övernatta. Efterhand som sommaren alltmer fortskrider söker tranorna sin föda

allt längre bort, på odlade marker. De umgås mer och mer med andra tranor och tolererar varandra allt bättre. Till sist övernattar flera olika familjer tillsammans.

Hösten

Från mitten av augusti till mitten av september lämnar tranorna sina häckplatser. Både vid Hornborgarsjön och på Öland finns viktiga rastplatser, innan tranorna fortsätter sin resa mot söder. När dagarna blir kallare, i slutet av september och början av oktober, flyttar de söderut mot Rügen, där de rastar och äter upp sig inför flytten längre söderut. Skulle vintern komma fort kan vissa flockar flytta direkt, utan vila, från norra Tyskland via Frankrike och Pyrenéerna till norra Spanien.

Slutet av året

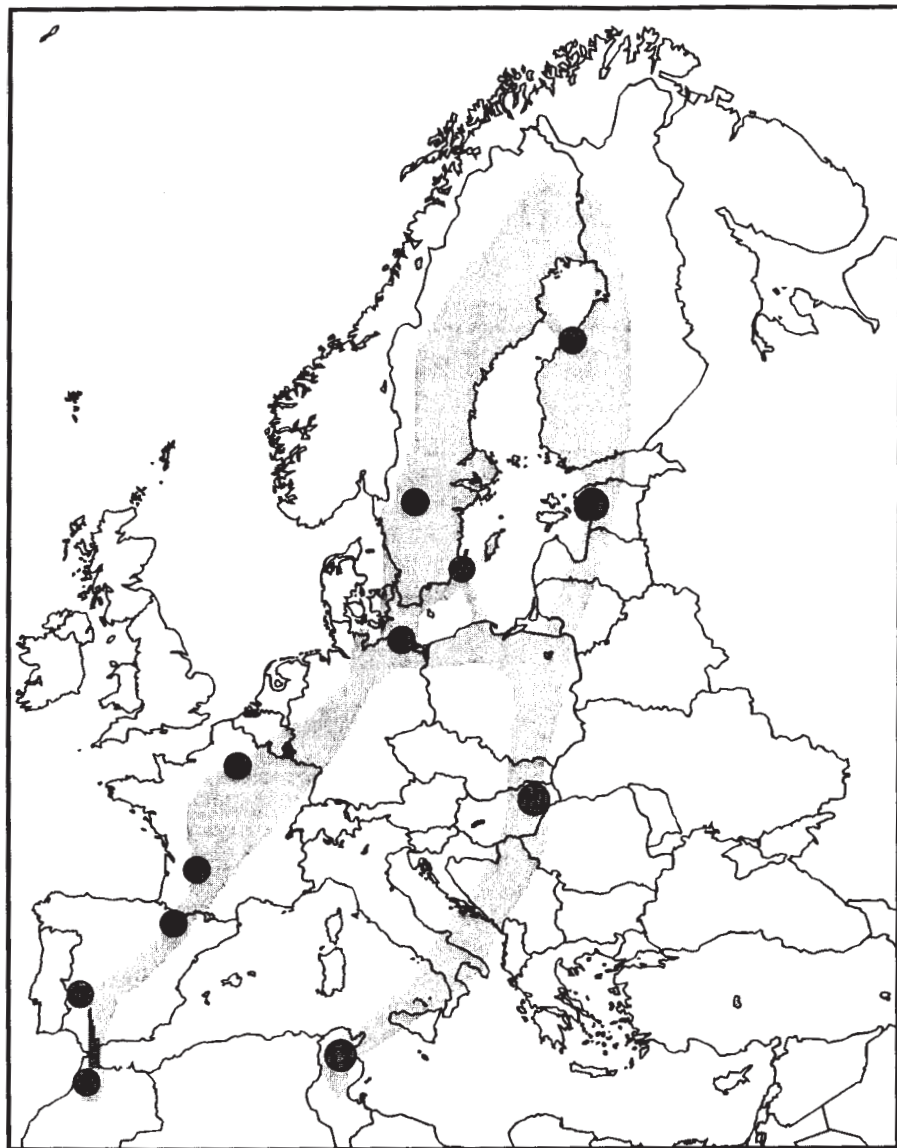
Under hela höstflyttningen och större delen av vistelsen i övervintringsområdet håller familjen ihop. Ungarna är helt beroende av föräldrarnas vägledning. Efter att ha spritt sig på de spanska och portugisi-

siska övervintringslokalerna, sker återsamling i norra Spanien, som en första start på det nya häckningsåret.

Om du vill läsa mer om tranan rekommenderas boken "Tranan" skriven av bl a P. O. Swanberg och Kjell Bylin som kan köpas av Naturbokhandeln i Stenhusa, Stenhusa gård, 380 62 Mörbylånga, Tel 020 - 49 83 76 för 220 kr.

Under de senaste åren har en del tranor ringmärkts med färgringar som kan avläsas om man har en tubkikare. På vänster ben finns en lång ring som med sin färg anger ringmärkningslandet, röd för Sverige. På höger ben sätts tre smalare färgringar som skall avläsas uppifrån och nedåt. Ringarna sätts alltid ovanför den tjocka leden på benet så att de ska vara väl synliga i öppen terräng. Varje individ har sin speciella kombination. Tidigare hade man endast en ring med vita siffror.

Om någon skulle se en sådan trana var vänlig kontakta Mats Axbrink, även om ni inte har tubkikare och kan uppfatta de exakta färgerna.

Svenska tranors flyttningssvågar och rastplatser: 1. Hornborgarsjön. 2. Öland. 3. Rügen. 4. Der Chantecoq. 5. Gascogne. 6. Gallocanta. 7. Extremadura. 8. Marocko. 9. Söderfjärden, Vasa. 10. Matsalu, Estland. 11. Hortobágy, Ungern. 12. Tunisien. Källa: Boken "Tranan" av bl a P. O. Swanberg och Kjell Bylin.

Ringmärknings- verksamheten 1994

Mats Axbrink, Kenneth Karelius

PRECIS SOM DE SENASTE RINGMÄRKNINGSSÄSONGERNA präglades 1994 av kontinuitet. Under perioden maj till slutet av juni (boungeperioden) skedde märkning nästan dagligen liksom under hösten (början av augusti till början av oktober). Även om siffrorna gentemot tidigare år förändrades så inträffade få riktiga överraskningar. 1994 gav dock många exempel på hur vi genom ringmärkningen kan följa häckningsframgången hos flera av våra häckfågelarter.

Rövfåglar och ugglor
Sorktillgången var även detta år under det normala vilket speglas av det begränsade antalet ugglehäckningar. Hela tre kullar slaguggla och framför allt en kull lappuggla hittades dock. Hos dagrovfåglarna konstaterades två kullar brun kärrhök, medan ormvråk hade ett medelgott år (2,0 ungar/lyckad häckning). Under året sammanställdes också 40 års ringmärkning av ormvråk i våra trakter, vilket publicerades i Fåglar i X-län.

Skärgårdsfåglar

Trots få märkta fåglar på vår främsta skärgårdsö, Gran, så kunde siffrorna gentemot tidigare år bibehållas. En tur i Söderhamns skärgård gav nämligen positivt utbyte. Den kalla försommaren ledde till att fisk- och silvertärna hade en mycket skral ungproduktion. Bättre gick det för tordmule liksom labb. En kull häger försågs också med ringar.

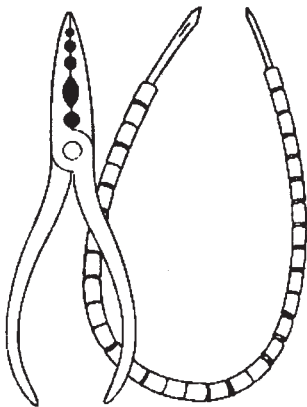
Småfågelholkarna

Trots att de flesta kommer att minnas sommaren -94 som rekordvarm så var försommaren tidvis väldigt ostadigt. Strax innan midsommar, då ex svartvita flugsnappare har små ungar, var det bara någon enstaka plusgrad och i holkarna hittades många ungar av blåmes, talgoxe och flug-

snappare döda på grund av insektsbristen.

Reffelmansviken (RMV)

Under höstmärkningen kunde vi konstatera att arter som häckar sent på säsongen hade lyckats bra med häckningen. Vinnare

Stjärtmes ringmärktes för första gången med tio exemplar.

1994 var bland annat lövsångare, grå flugsnappare men främst trädgårdssångare. Sämre var det dock bland de tidiga häckarna järnsparv, mesar med flera. Utnyttjande av bandspelare gav åtskilliga märkta rosenfinkar. Nya och/eller ovanliga märkarter på RMV var bl a rödstrupig piplärka, steglits, hämpling, gråsiska (rasen cabaret) och stjärtmes. Grönsiska uppträdde invasionsartat i början av hösten.

Återfynd

Ett drygt 30-tal svar på våra ringmärkningar kunde under året registreras. Liksom de senaste åren dominerades återfynden av måsfåglarna. Här hittar vi också ett av de mest väntade återfynden, nämligen en silltrut som ändade sina dagar i Israel, 3534 km från märkplatsen under sin första höstflyttning, men kanske också det märkligaste, en gråtrut som sträckte över mot atlantkusten och dog i Norge ca 50 mil NNV om födelseplatsen. Övriga mås återfynd var mer väntade (gråtrut (12),

havstrut (2), skrattnås (3), fiskmå (1)).

Ett annat spännande återfynd var den fjällvråk som pullmärktes det goda sorkåret 1984 i Norrbo och som i februari -94 hittades död i Litauen. De 40 märkta hornuggleungarna 1991 gav också ett återfynd - från Jylland, Danmark. En pullmärkt ringduva från -92 blev skjuten i Frankrike. En pullmärkt tofsvipa dog på F 15, Söderhamn, under våren -94. Två omhändertagna och vårdade duvhökar, under hösten, avled dock senare i vardera Saltvik och Gävle.

Kontroller

En järnsparv som fångades på Reffelmansviken i september visade sig vara märkt i Falsterbo ett år tidigare. En polskmärkt gråtrut avlästes på Bålsön. En häckande tornseglare i Forsa har nu varit där i minst fem säsonger. Slutligen kan som kuriosas nämnas att en spelgalen tjäder som märktes 1993 uppvisade samma beteende när den kontrollerades våren -94.

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Gräsand		1		1
Häger	5			5
Kanadagås	1			1
Vigg		1		1
Svärta		2		2
Brun kärrhök	7			7
Duvhök	7	2		9
Ormvråk	18			18
Fiskgjuse	6			6
Lärkfalk	3			3
Mindre strandpipare	3			3
Tofsvipa	4			4
Storspov	4			4
Drillsnäppa	2	6	6	8
Roskarl	3			3
Labbb	6			6
Skrattmåå	123			123
Fiskmåå	55			55
Silltrut	229			229
Gråtrut	241			241
Havstrut	43			43
Skräntärna	5			5
Fisktärna	10			10
Silvertärna	40			40
Tordmule	55			55
Tobisgrissla	9			9
Kattuggla	2	1		3
Slaguggla	5			5
Lappuggla	4			4
Hornuggla	7			7
Pärluggla	24			24
Tornseglare	2	1	1	3
Gråspett		1		1
St hackspett		1	1	1
Ladusvala	11			11
Trädpiplärka		16	16	16
Ångspiplärka		1	1	1
Rödstrupig pipelärka		1	1	1
Sådesårla	5	9	9	14
Strömstare		6		6
Järnsparv		75	74	75
Rödhake	6	25	21	31

Trädgårdssångare var en av de arter som lyckades bra med sin häckning. Ovanligt många, 54 st, ringmärktes på Reffelmansviken.

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Rödstjärt		4	4	4
Blåhake		118	118	118
Buskskvätta		1	1	1
Koltrast		1	1	1
Björktrast	1	2	2	3
Taltrast		1	1	1
Rödvingetrast	3	5	5	8
Sävsångare		17	17	17
Rörsångare		22	22	22
Härmsångare		1	1	1
Ärtsångare		12	12	12
Törnsångare		9	9	9
Trädgårdssångare		54	54	54
Svarthätta		27	27	27
Grönsångare		3	3	3
Gransångare		21	21	21
Lövsångare		672	671	672
Kungsfågel		7	1	7
Grå flugsnappare		16	16	16
Sv vit flugsnappare	188	10	5	198
Stjärtmes		10	10	10
Talltita		13	6	13
Svartmes	20	4		24
Blåmes	53	28	22	81

Talgoxen verkar inte ha lyckats så bra med sin häckning på grund av den kalla försommaren.

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Talgoxe	46	77	41	123
Nötväcka	4	3	1	7
Törnskata		18	18	18
Skata		1	1	1
Kaja	6	1		7
Kråka	3			3
Stare	13			13
Pilfink		33	27	33
Bofink		44	42	44
Bergfink		21	21	21
Grönfink		46	46	46
Steglits		1	1	1
Grönsiska		143	142	143
Hämpling		1	1	1
Gråsiska		19	19	19
Rosenfink		31	31	31
Domherre		22	14	22
Gulspär		63	57	63
Videsparv		8	8	8
Sävsparv		71	71	71
Summa	1282	1810	1700	3092

Örngott

Tommy Lantz

IBÖRJAN AV DET GLADA 80-TALET hade Björn och jag åter förenats i fågelskådning. Peter Engström hade berättat för oss att det fanns en örngrupp i Hudiksvall och att den som skötte den hade ont om tid och behövde hjälp och Peter tyckte att vi kunde fråga om vi fick hjälpa till. Vi fick positivt svar och bestämde träff en lördag för att titta på platsen. Det var en stor myr med en skogsridå som skyddade utfordringplatsen mot insyn från vägen. Vi gick ut och tittade på djurresterna som låg där ute på myren och Björn och jag tittade på varandra och tänkte samtidigt: "Fy faen va äckligt!" Men glada i hågen tänkte vi mer på vackra syner, med luftens kejsare stört dykande mot halvruddna grisar, än på den äckliga stanken. Vi fick till uppgift att hålla koll på om maten skulle ta slut och i så fall skulle vi ringa och rapportera detta. Då skulle det levereras mer kött och vi skulle släpa ut det från vägen till myren. Ingen match tyckte vi och åkte hem glada i hågen. Nu skulle äntligen våra drömmar gå i uppfyllelse. Vi skulle få se havsörn, ja till och med kungsörn.

Nästa helg åkte vi ut igen och så när vi parkerade bilen fick vi plötsligt se den: En örn. Lojt lyfte den från toppen av en tall på "fel" sida om vägen och segelflög precis

i höjd med tallkronorna. Vi fick en kort aning av den, men vi tyckte nog att det var en havsörn.

Vi vandrade ut på myren på knakande is. Björn ojade till men jag lugnade honom och berättade om min barndoms myrisar och vi vandrade vidare.

Åter till myren; när vi så småningom kom ut så upptäckte vi att allt kött var borta. Alla dessa mängder som legat där förra helgen var helt borta. Vi trodde inte våra ögon. Kvar var bara några renättna skelett från en självdöd ko. I rask fart ilade vi hem, jag ringde till Willy för att förtälja den fasanfulla historien. -Ja, det är mycket korp där var hans lugna kommentar. Korp, tänkte jag, äter den så mycket, men sa ingenting. Willy sa vidare att det skulle komma några får i morgon. Kan ni åka ut i veckan och dra ut det på myren? -Ja, sade vi naturligtvis på en gång och blev glada över att få inleda vårt, som vi då trodde, livslånga uppdrag som örnarnas frälsare.

Nattligt äventyr

Vi bestämde oss för att åka ut tisdag kväll och var väl förberedda (det trodde vi i alla fall) när vi styrde kosan mot myren i det kolsvarta nattmörkret. Jag hade tagit med mig min gamla hund Chiko, som behövde

en rejäl kvällspromenad. När vi kom ut låg fåren och väntade vid vägkanten. Vi upptäckte att vi inte tänkt på hur vi skulle få ut dom på myren. Det var ju bortemot 500 meter till foderplatsen. Vi försökte få till en bår av två tremeters torrgränar som vi fann vid vägkanten. Sen upp med fåren på slanorna och bära ut dom. Det slutade med att både jag och Björn föll omkull på den hösthala vägen. Där låg vi och sprattlade medan fåren snurrade runt oss i halkan. Hur skulle vi nu göra? - Vi kan ta Chikos koppel, sa jag. Sagt och gjort. Vi band ihop fåren i frambenen och började släpa. Det var inte så lätt i början med halvmeterhög skvatrammen men efter ett tag när vi kom längre ut så blev det kortare gräs och is. Det gick utmärkt att dra. Snart var vi framme och vi släpade upp fåren på upphöjningen som var foderplats.

Så var det dags för slakt! Willy hade sagt att vi skulle passa oss så att vi inte högg i magsäcken, och vad hände...det första yxhugget träffade naturligtvis magsäcken så att det stänkte magsaft runt omkring oss och sedan spred sig en odör som inte var vällyktande. Sedan när vi hade utfört vårt uppdrag och skulle tillbaka upptäckte vi att Chiko var borta. Vi letade bortåt en timme innan han dök upp och vi kunde återvända hem... så nog blev det en kvällspromenad alltid.

På spaning

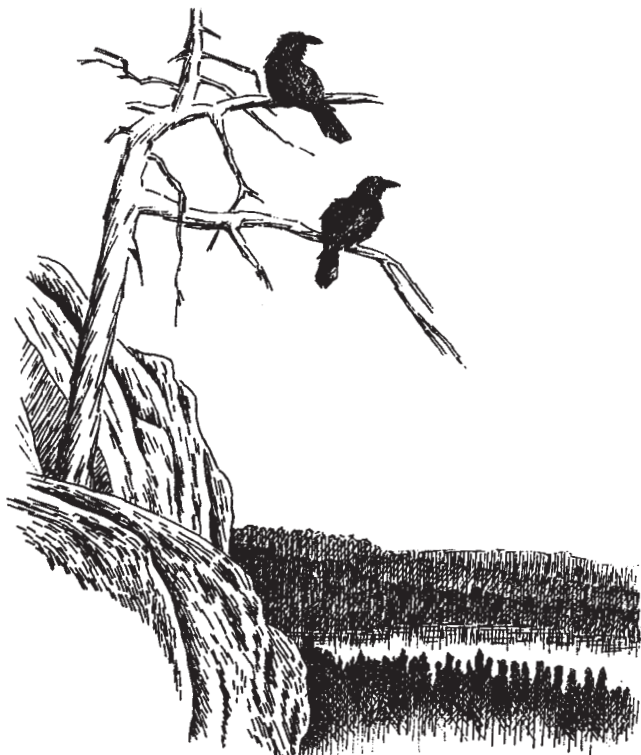
Sedan var det dags för det verkligt stora uppdraget, det som vi sett fram emot hela tiden. Vi skulle sitta vid åteln en hel dag och observera. Vi hade gjorde i ordning en "riskoja" några dagar före, där vi skulle sitta skyddade från insyn. Nåt vidare skydd gav nu inte de här snabbt ihopplockade granruskorna men det skulle visa sig räcka bra eftersom vi satt långt från åteln. Ti-

digt en lördagmorgon då det ännu var nermörkt stannade vi bilen vid myren och gav oss iväg

Det var inte så mörkt som vi trott när vi satt i bilen, men tydligen räckte det. Willy hade sagt att vi måste vara ute före gryningen annars skulle korpen se oss och då skulle de inte gå ner på åteln....och utan korp ingen örn. Vi letade oss fram till riskojan och gjorde oss redo. Björn som hade sovsäck med sig kröp ner i den. Jag satt utan sovsäck på lite granris. Det skulle visa sig att det var alltför dåligt skydd så framåt dagen fick vi börja ha skift på sovsäcken.

Spända satt vi och väntade. Vi hörde ganska snart några korpar som ropade men såg inget. De fanns tydligen i träden runt omkring men syntes inte. En del satt rakt ovanför oss, för vi hörde suset från vingarna när de anlände. Plötsligt såg vi en ljudlös tuschfläck närma sig våra "kära får" och så satt det en där några meter från åteln. Allt fler anlände och satte sig runt omkring i de låga myrtallarna. En flög rakt ner från den närmaste tallen och började "äta". Snart var det ett fasligt liv med massor av korpar som befann sig i närheten eller på åteln. Det var hela tiden rörelse i utkanterna, men de som för tillfället åt koncentrerade sig på detta. Korparna blev under de här åren som vi var engagerade i örnutfodringen våra käraste bundsförvanter. Det var alltid ett fascinerande skådespel att studera korpar.

När vi satt senare på våren, i februari, så hade de satt igång med sin parningslek. De gav sig iväg två och två på vilda flyguppvisningar med vinande vingar. Samtidigt gav de ifrån sig en hel massa läten som vi aldrig hört tidigare. I vissa lägen när de skulle göra utfall mot någon örn så var vi säkra på att de kunde tala med var-

andra. De gav ifrån sig läten som lät som tal, och betedde sig som de talade med varandra. Efter många timmar med korpar kunde man så småningom lära sig tyda vad som var på gång.

Örnen anländer

Åter till vår första dag vid åteln. Till en början så hände inte mycket mer än att vi såg korpar. Men så framåt elvatiden lyfte alla. Först några läten och sen försvann flocken upp i träden och även längre bort. Vi fick förklaringen, en duvhök kom svepande över snön och satte sig mitt på åteln. Den satte igång att äta..och oj vad den åt, i över en timme innan den lyfte. När den satte sig på en torraka längre bort på my-

ren höll den på att tappa balansen, så tung var krävan på den efter allt ätande. Korparna satt hela tiden på behörigt avstånd och vågade inte närma sig duvhöken. (Några veckor senare när vi skidade över myren fick vi förklaringen...en uppäten korp som duvhöken slagit låg i snön... inte undra på att de var rädda). Korparna satte igång att äta igen när den hotande höken var borta.

Plötsligt lyfte korparna igen och satte sig i träden. Vi satt på helspänn och tittrade åt alla håll. Vad väntade nu? Vi försökte se så mycket av myren som möjligt. Vi såg ingenting. Men något rörde sig till höger om åteln och så kom en kungsörn flygande med mäktiga vingslag och slog ner. Korparna visade inte alls samma res-

pekt för örnen som för höken. Det hände att korparna hoppade fram till åteln och tog några smakbitar. Ibland drog en korp örnen i en stjärtfjäder och medan örnen flaxade till och vände sig så var några andra korpar framme och tog några smakbitar. Örnen satt inte särskilt länge utan lyfte, flög en bit bort och satte sig i en talltopp. Där satt den ganska länge, helt stilla, innan den åter lyfte och försvann i skogen bakom myren. Vi hann i alla fall se att det var en ung kungsörn som förbättrat

sina förutsättningar för att överleva en vinter. Vi kände oss nöjda och lutade oss bakåt i vår riskoja och njöt av matsäcken. Nu hade vi sett både havsörn och kungsörn inom en kort tidsperiod. Dessutom såg vi att slitet med köttet några kvällar tidigare hade lönat sig. Vi hade gjort en insats för en hotad fågelart. Dagen förflöt utan fler uppseende väckande händelser. När vi kom hem ringde vi genast Willy och berättade våra observationer. Han hade haft en kungsörn och en havsörn på sin åtel. Vi gjorde upp om mer kött som skulle levereras och bestämde när det skulle ut på myren.

Osynlig

Några veckor senare var jag ensam ute på åteln på årets andra observation. Det var en halvruddig söndag i februari med snålblåst och lite snö i luften. Det var tråkigt att Björn inte kunde åka med men det förde det goda med sig att jag kunde låna sowsäcken.

Dagen började med korpar som anlände med enstaka rop i fjärran, ju närmare åteln de kom desto tystare blev de och plötsligt satt de där igen som tuschfläckar i träden. Snart var de i full färd med att förse sig av våra köttbitar. När de försvann upp i träden med några enstaka rop och kluckande förstod jag att något var på gång men kunde inte se något. Jag hörde nåt ovanför mig och när jag tittade ut utanför riskojans tak såg jag en duvhök som satt på en gren tre meter upp. Jag drog

snabbt in huvudet igen och grunnade på hur korparna kunde ha sett duvhöken. Den måste ju ha kommit genom skogen fram mot myrkanten eftersom jag inte sett den. Den här duvhöken åt en lång stund och korparna blev otåliga. En grupp på sex korpar slog sig ner några meter från åteln. "Snackade" med varandra en stund och skickade sedan fram en korp som försökte komma åt lite kött. Duvhöken flaxade med vingarna och korpen försvann blixtnabbt. Den återvände till gruppen och nu såg det ut som den "skällde ut" de andra för att han tvingats till ett meningslöst uppdrag. Korparna gav upp och hängav sig åt flyktlekar och "sång" istället.

Vid elvatiden hörde jag en korp ropa på avstånd. Hela flocken lyfte ljudlöst och försvann bort över träden. Duvhöken lyfte och flög den också. Jag som nästan slumrat till reste mig käpprak och spanade som en nyutflygen ugglunge så att mina halskotor nästan gick ur led. Vad var egentligen på gång?

En vit inkräktare

En halvtimme senare fick jag svaret. Tvärs över myren 500 meter bort kom en vitklädd "skyddsfärgad" jägare sakta skidande över myren. Trodde han kanske att han var osynlig, eller? Det kändes skönt att veta att fåglar inte är så lättlurade som vissa människor tror. När den ensamme skidåkaren försvunnit var det alldeles tyst och lungt och jag kunde ägna mig åt filosofiska tankar. Det var otroligt skönt att iaktta naturen från sidan utan att själv vara iakttagen. Här kunde jag sitta utan att varken djur eller människor "visste" något. Det var en underbar känsla som jag önskar att fler kunde få uppleva. Man blir ett med naturen.

En timme efter skidåkarens avfärd anlände korparna igen lika tyst som de försvunnit. Efter en stund i träden, lite längre den här gången än "normalt" satte de igång med ätandet. Jag som varit så trött somnade och vaknade vid tvåtiden. Va faen,

sov jag eller. Jag nöp mig i armen. Där satt ju kungsörnen igen och nu satt den kvar länge och väl innan den drog vidare till sin sovgren för att "leva upp" det energitillskott den fått. Även den här dagen blev lyckad och nöjd återvände jag hemåt i kvällskymningen.

Björns och mitt uppdrag som örnmatare varade i många år framåt. Nu när 80-talet är slut och vi båda är fattigare på illusioner och pengar kan vi göra ett bokslut. Det var jobbigt många gånger att släpa kött, säkert är det många ton vi fraktat ut. Belöningen har också varit riklig, vi har sett många örnar. Nu har vi lämnat över uppdraget till andra. Om vårt arbete burit frukt kan vi inte säga något om men vi slet med ett mål för ögonen...att rädda en fågelart som var på väg att försvinna. Nånstans seglar säkert några örnar som lever tack vare oss, kanske någon har häckat och fört arten vidare och det känns tillfredsställande.

Utflyktsprogram

vår, sommar och höst

Samlingsplats där inte något annat står angivet, utom de exkursioner som är i Nordanstig, är vid Lillfjärdens utfodringsplats.

Hackspettar **9/4**

Samling: 05.00

Ansvarig: Mats Axbrink

Vi besöker Enånger och dess vackra omgivning. En miljö som hyser "alla" hackspettarter. Ja, kanske inte mellanspett och vitryggig, men allt kan man inte begära. De övriga arterna, exempelvis gröngöling och mindre hackspett brukar kunna avslöja sig. Den tidiga morgonen brukar kunna förmedla något avlagset orrspel, bofinkar som sjunger som galna och en allmän fantastisk vårkänsla. Släpa dig upp denna morgon. Det är vår.

Tisdagsexkursionerna

Tisdagseftermiddagarna tar vi oss ut i områden i Hudiksvalls närhet. Lokaler som för dagen bedöms mest aktuella och intressanta. Det kan vara hundratals tranor i Hög, en snögås i Tunajön eller kanske ligger rariteter och väntar vid Malgrynnan. Tisdagarna brukar vara trevliga, mest ett sätt att enkelt kunna umgås och prata na-

tur och fåglar, att följa vårens ankomst. Inga stora umbäranden krävs, bara kikaren och stövlarna och möjligtvis lite fika. Förutom att tisdagarna samlar många skådare brukar de samla nästan lika många rariteter.

11/4 kl 17.30 **Ansvarig:**Bo Fagerström

18/4 kl 17.30 **Ansvarig:**Mats Axbrink

25/4 kl 17.30 **Ansvarig:**L.G Lindström

9/5 kl 17.30 **Ansvarig:**Stefan Forss

23/5 kl 17.30 **Ansvarig:**Per-E. Mattila

Orrspel

Du som vill åka till ett gömsle för att studera orrar och orrspel, kontakta Sven Norman tel. 0652/204 18 under april och maj.

Odlingslandskapets fåglar 30/4

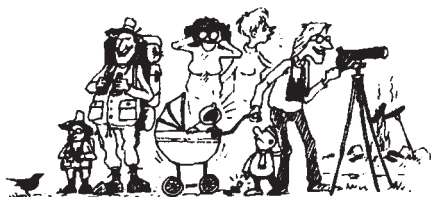
Samling: 06.00

Ansvariga: Lars Göran Lindström,
Stefan Engnell

Vi gör en resa till det vackra Lindefallet i södra delen av Hudiksvalls kommun.

Det småbrutna odlingslandskapet betyder emotionellt mycket för svenskarna. För bara 50 år sedan bodde vi nästan alla där. Idag växer marker igen, lador rasar samman. Vissa arter minskar medan kanske andra ökar i antal. Det sker hela tiden en förändring. Typiska arter som storspov och tofsvipa minskar. Starholkarna står tomma. Kornknarren är snart ett minne blott, men ändå finns det smultronställen kvar. Det här blir en fin vårdag.

Fågelskådningens dag 7/5

Samling: Fågeltornet vid Tunasjön 08.00
Ansvarig: Lars Göran Lindström

Fågelskådningens dag har blivit en landsomfattande manifestation för fågelskådandet. I år fyller Sveriges Ornitologiska Förening 50 år varför denna dag kommer att uppmärksammas lite extra. Hudiksvalls regionens fågelklubb drar sitt strå till stacken genom att i Tunasjöns omgivning visa ringmärkning, ordna tipspromenad, svara på fågelfrågor med mera. Ta gärna med fika, vi ordnar en eldstad för de som vill grilla korv. Ett tips att ta sig fram till Tunasjön är den vackra naturstigen som går efter Hornån, från Överås ända fram till sjön. Välkommen!

Exkursion till Gnarpssjön 14/5

Samling: Gnarpssjön, Sörfjärden 17.00
Ansvarig: Lars Norman

Uppland: Fågelsjöar och nattsångare 9-10/6

Intresseanmälan till Mats Axbrink senast den 18/5.

I Uppland skiljer sig fågelfaunan tämligen mycket från våra trakter. Mängden sydliga arter är naturligtvis fler och hos oss ovanliga arter kan vara karaktärsfåglar där nere. Det finns klassiska fågellokaler att välja mellan. Kanske besöker vi Angarnsjöängarna som under en längre tid har restaurerats till riktigt fina fågelmarker. Ledskär, efter Upplandskusten, hyser bland annat häckande ängshök och kan vara ett spännande stopp på resan söderut. Hjälstaviken är en annan mycket bra fågellokal. Resan planeras lite efter väder och vind. Vackert väder kan ge oss rariteter som trastsångare, flodsångare, busksångare mm.

Harmångersån och havet 10/6

Samling: Kiosken, Strömsbruk 06.00
Ansvarig: Owe Nygren

Nattsångare 21/6

Samling: 20.00
Ansvarig: Sven Carlberg

Sommarnatt med dofter och ljud, det enda irritationsmomentet brukar vara myggen. Nattsångarexkursionerna kan vara oerhört stämningsfulla och bjuda på överraskningar. Kornknarr, vaktel, kärrsångare, vattenrall är några exempel på en, med lite tur, lång artlista. Ofta ser vi hornuggla under nattsångarutflykterna.

Hörneudde- arktiska vadare 6/8

Samling: 04.30

Ansvarig: Mats Axbrink

Det är inte för att vara taskiga som vi samlas innan gryningen utan för att få vara på plats när det förhoppningsvis händer. Är det en dag med sträckande fåglar så sker det största förbifloget mellan gryningen och några timmar på förmiddagen. Har vi flyt kan det välla in kustsnäppor, kärrsnäppor, spovar med mera. Är vädret fel för ett riktigt bra sträck så är omgivningen åtminstone vacker och brukar alltid bjuda på någon spännande observation. Kanske flyttar vi oss ut till Kuggören om Hörneudde verkar ödsligt. För övrigt; bra väder för de arktiska vadarna är ofta dåligt för oss, dvs lite blåsig, mulet, gärna regn...så kan skådarlivet te sig.

Ringmärkning Reffelmansviken 27/8

Ansvarig: Mats Axbrink

Vi är lite osäkra på hur Reffelmansviken kommer att vara när höstens ringmärkningssäsong tar vid. Det har röjts mycket sly och busk där men förhoppningsvis kommer lokalen att vara lika bra för ring-

märkning som vanligt. Ringmärkning kommer att ske mellan 05.00 och cirka 10.00, så det är bara att "slinka" in. Så här års märker vi bland annat blåhakar och lövsångare. Missar du den här morgonen är du välkommen någon annan helg då det ofta pågår ringmärkning där. Ring någon i styrelsen om du undrar.

Hornslandets dag 3/9

Fågelklubben visar ringmärkning och pratar fågelskådning. Vi har i flera år lyckats se örnen här dagen. Fågelklubben håller som vanligt till vid Hölicks fyr. Mer information om Hornslandets dag ges i Hudiksvalls Tidning.

World Bird Watch Day 7-8/10

Över hela världen skådas det fågel denna helg. Miljontals fåglar ses. En jättemanifestation som vi återkommer till i nästa nummer av Nattvakan.

